
Aalborg Kommunes integrationspolitik

Aalborg Kommune
8. august 2005

Indledning.....	3
Udfordringen på integrationsområdet.....	4
Overordnede mål på integrationsområdet.....	5
Grundprincipper for integrationsindsatsen.....	7
De enkelte indsatsområder.....	8
Børn og familie	8
Førskolebørn	9
Skole.....	9
Unge og uddannelse.....	10
Voksne	11
Arbejdsmarked	11
Bosætning og bolig	12
Fritidsliv	12
Ældre	13
Aalborg Kommune som arbejdsgiver	15

Indledning

En visionær integrationsindsats vil også i de kommende år være en af forudsætningerne for at udvikle Aalborg som en god og attraktiv by.

Grundlæggende har flygtninge og indvandrere de samme behov for kommunens ydelser som andre borgere i Aalborg Kommune. For det meste af den indsats, som de modtager, gælder derfor de samme mål og værdier som for byens øvrige borgere. Herudover har flygtninge og indvandrere, alt efter deres situation og baggrund, nogle særlige behov. For at synliggøre dette beskrives integrationsindsatsen i sammenhæng med Aalborg Kommunes øvrige indsatser i forhold til eksempelvis skole, arbejde, uddannelse og fritid.

Integrationspolitikken er et udtryk for Aalborg Kommunes holdninger og værdier i indsatsen. Politikken synliggør indsatsen for borgerne og den er retningsgivende for de forskellige forvaltningers indsats, således at alle arbejder i den samme retning.

Dette forslag til en ny politik er udarbejdet af en tværgående arbejdsgruppe med deltagelse af relevante forvaltninger og afdelinger i Aalborg Kommune.

Udfordringen på integrationsområdet

Aalborg adskiller sig fra andre storbyer i Danmark ved, at der ikke i 60'erne og 70'erne var mangel på arbejdskraft, og at der derfor ikke var en indvandring af gæstearbejdere. Integrationsindsatsen retter sig derfor mest mod gruppen af flygtninge, familiesammenførte og deres efterkommere.

Gruppen af flygtninge og indvandrere er mennesker med meget forskellige baggrunde. Det er ikke en ensartet gruppe. Nogle er for nylig kommet til landet, og andre har været her i mange år. Nogle vil hurtigt blive en aktiv del af det danske samfund, andre vil have behov for tid og specielt målrettede tilbud for at komme videre. Mange er faldet godt til og lever som en aktiv del af lokalsamfundet. De bidrager til at øge mangfoldigheden og til at gøre Aalborg Kommune til et mere spændende sted at bo.

Der er dog desværre stadig et stort antal, der står uden for arbejdsmarkedet. Således er der forholdsvis mange borgere med anden etnisk baggrund end dansk, der er modtagere af overførselsindkomst. Det er et problem både for den enkelte og for kommunen som helhed. Aalborg Kommune ønsker ikke en opsplnitning af borgerne i byen, hvor der er en stor gruppe, der står uden for arbejdsmarkedet.

I Aalborg Kommune er der en del flygtninge, der har en kulturel, uddannelsesmæssig eller erhvervmæssig baggrund, som gør det svært at indgå på det danske arbejdsmarked. En meget stor del har ringe skolegang, ingen uddannelse og har ikke kendskab til det danske arbejdsmarked. Krig og tortur kan være med i bagagen som en ekstra belastning. Den kulturelle baggrund gør det naturligt for en del af kvinderne at forblive hjemmegående frem for at komme på arbejdsmarkedet og tage del i samfundslivet.

Flygtninge, indvandrere og deres efterkommere oplever ofte, at de møder barrierer på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Mange opgiver eksempelvis at tage en erhvervsuddannelse, fordi de har svært ved at få en praktikplads - alene på grund af deres baggrund. Andre oplever, at der lægges stor vægt på sproglige færdigheder, der måske slet ikke modsvarer jobindholdet, eller at de ikke kan få lejlighed til at bruge deres reelle kvalifikationer. Der er således fortsat behov for at få brudt disse barrierer.

Overordnede mål på integrationsområdet

Det overordnede mål for integrationsindsatsen i Aalborg Kommune er, at alle med anden etnisk baggrund end dansk deltager aktivt i og bidrager aktivt til samfundet.

Målene på integrationsområdet er:

- at den enkelte bliver i stand til at forsørge sig selv og sin familie gennem uddannelse og arbejde.
- at den enkelte får en reel og lige mulighed for at opnå arbejde og uddannelse og i det hele taget at indgå i samfundslivet som ligeværdig borger.
- at børn, unge, voksne og ældre med anden etnisk baggrund end dansk får mulighed for at udvikle sig ud fra netop deres personlige og kulturelle forudsætninger – herunder at de lærer at tale og forstå dansk.
- at den enkelte selv skal være aktiv, indgå i et konstruktivt samarbejde, kende samfundets indretning og respektere gældende værdier og normer.
- At flygtninge og indvandrere oplever, at integrationsindsatsen er præget af sammenhæng og klarhed.

Integrationspolitikken i Aalborg Kommune, hviler på det grundlag, at rettigheder og pligter følges ad. Integrationsindsatsen bygger på vekselvirkningen mellem på den ene side det offentliges krav til og omsorg for den enkelte, og på den anden side den enkeltes ret og pligt til deltagelse. Aalborg Kommune respekterer, at den enkelte borger indretter sit liv i overensstemmelse med egne sociale, kulturelle og religiøse værdier og normer. Diskrimination på grund af race, etnisk baggrund, religion med videre er uacceptabel i et moderne samfund.

Aalborg Kommune forventer, at den enkelte indgår i et konstruktivt samarbejde, og sætter sig ind i de normer og værdier, der præger det danske arbejdsmarked og det danske samfundssystem.

En vellykket integration er et fælles anliggende. Den kræver således vilje og forståelse fra såvel flygtninge og indvandrere som fra danskere, i forhold til at alle skal bidrage til at integrationen lykkes. Det er vigtigt, at flygtninge og indvandrere ikke møder lukkede døre i det danske samfund. Der er fortsat behov for at gøre samfundet mere rummeligt i forhold til flygtninge og indvandreres muligheder på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet og i fritidslivet.

Aalborg Kommune vægter det kompetente møde mellem kommunens medarbejdere og borgere - præget af en ligeværdig dialog og af gensidig

respekt. Medarbejderne skal sikre, at personer med anden etnisk baggrund har en reel mulighed for at få eller afgive relevant information. Det kan for eksempel ske gennem brug af tolk eller gennem skriftlige oversættelser.

Integrationsindsatsen dækker forskellige dele af den enkeltes liv og rækker indover flere lovområder og forvaltninger. Derfor skal samarbejdet på tværs af kommunens enheder, med omegnskommuner, med private og offentlige organisationer, med virksomheder og med privatpersoner, være præget af klarhed og sammenhæng.

Grundprincipper for integrationsindsatsen

Gruppen af flygtninge og indvandrere består af personer med meget forskellige baggrunde og aldre.

Aalborg Kommunes Integrationsindsats er derfor en omfattende vifte af forskellige indsatser og tilbud i forhold til den enkelte.

Grundprincipperne for Aalborg Kommunes indsats er:

- at tage udgangspunkt i det enkelte individs samlede ressourcer, og når det er relevant, at inddrage familie eller anden form for netværk.
- at rettigheder og pligter følges ad. Hjælp til integration forudsætter derfor en aktiv indsats fra den enkelte flygtning eller indvandrer.
- at være forebyggende, det vil sige at indsatser iværksættes tidligst muligt og har langsigtede mål.
- at både borgere og medarbejdere oplever, at indsatsen er klar og sammenhængende.

For at sikre dette prioriteres samarbejde og udveksling af informationer på tværs af kommunens forskellige forvaltninger og enheder meget højt. Blandt andet er der, som led i at sikre en helhedsorienteret indsats, udarbejdet et internt fælles katalog over samtlige integrationstiltag i Aalborg Kommune.

Siden 1999 har Aalborg Kommune haft et Integrationsråd. Aalborg Kommune lægger vægt på, at indsatsen skal ske i et tæt samarbejde med flygtningene og indvandrerne. Samarbejdet omkring Integrationsrådet skal fortsat udvikles i de kommende år.

De enkelte indsatsområder

Børn og familie

Aalborg Kommunes indsats i forhold til børn, uanset etnisk baggrund, hviler på nogle fælles værdier.

Alle børn er, med netop deres baggrund, evner og anlæg noget særligt. Alle har en mulighed for at udvikle sig til selvstændige og livsduelige mennesker.

For børn med anden etnisk baggrund betyder det, at der tages udgangspunkt i deres særlige sproglige, kulturelle og familiemæssige forudsætninger, og at de herudfra bliver i stand til at indgå i det sociale fællesskab i danske institutioner og i samfundet.

Al indsats i forhold til børn og unge i Aalborg Kommune bygger på dialog og samarbejde med forældrene. I forhold til forældre med anden etnisk baggrund betyder dette, at kommunen tilpasser indsatsen til den enkelte families forudsætninger og baggrund. Samtidig opnår forældrene forudsætninger for at kunne forholde sig til deres børns liv i en anden kultur.

Tosprogede børns forældre kan udtrykke usikkerhed og afmægtighed i forhold til opdragerrollen. De mangler ofte et netværk, hvor de kan udveksle erfaringer om deres rolle som opdrager i Danmark. Derfor får personalet i for eksempel børnehaver og skoler en særlig rolle i at understøtte og supplere forældrenes opdragelse med afsæt i dansk institutionskultur. Målet er, at barnet eller den unge bliver i stand til at balancere mellem forskellige krav, værdier og normer i det danske samfund, i familien og blandt jævnaldrende.

Nogle børn med anden etnisk baggrund har behov for en særlig indsats for at kunne lære, udvikle sig og fungere socialt. Det er et overordnet princip, at denne indsats iværksættes så tidligt som muligt med henblik på forebyggelse, og at særlige indsatser så vidt muligt gives indenfor de ordinære tilbud i en hverdag sammen med andre danske kammerater.

I forhold til det forebyggende arbejde for udsatte grupper af børn og unge med anden etnisk baggrund er det vigtigt at have særlig fokus på de specielle kulturelle og sociale problemer, som disse kan have, og iværksætte særligt målrettede indsatser for disse grupper.

Førskolebørn

Aalborg Kommune har som mål, at børn med anden etnisk baggrund får lige muligheder for at udvikle deres sprog, viden, sociale og motoriske færdigheder. Indsatsen tager derfor udgangspunkt i det enkelte barns baggrund, forudsætninger og behov.

Integrationsindsatsen har derudover som mål, at børnene inden skolestart udvikler dansk sprog og evnen til at fungere i en dansk kulturel sammenhæng.

Aalborg Kommune tilskynder forældre til at få deres børn i dagtilbud med henblik på at støtte både børn og voksnes integration.

Skole

Aalborg Kommune har som mål, at alle børn får optimale muligheder for at udvikle sig til aktive og selvstændige mennesker. En rummelig skole der respekterer ethvert barns ret til at blive mødt, der hvor det er, at være den det er, og at lære og udvikles dertil hvor det kan. En skole der ideelt set rummer alle distriktets børn.

Grundprincippet i integrationsindsatsen er den tokulturelle model, der bygger på samspillet mellem modersmålet og dansk, og målet er, at tosprogede elever:

- oplever ligeværd og udvikler selvværd, så de opnår tillid til egne muligheder og lyst til at deltage og lære.
- oplever samvær og samhørighed, så de udvikler personlig og kulturel identitet.
- udvikler dansksproglig kompetence, så de kan indgå ligeværdigt i uddannelse og samfund.
- får fagligt udbytte af undervisningen, så de sikres lige muligheder for at indgå i uddannelse og erhverv.
- opnår sociale og kulturelle kompetencer, så de kan indgå ligeværdigt i og bidrage aktivt til fællesskabet.

Aalborg Kommune tilskynder forældrene til at få deres børn i DUS-tilbud.

Samarbejdet mellem skole og hjem er et bærende princip i folkeskolen. Aalborg Kommune forventer således, at forældrene deltager aktivt i samarbejdet med skolen.

I forhold til flygtninge- og indvandrerforældre tilbydes derfor et udvidet skole-hjem-samarbejde med inddragelse af tosprogede medarbejdere,

hvor dette er muligt. Samarbejdet bygger på åbenhed og gensidig respekt gennem ligeværdig dialog om begge parter opgaver, roller, krav og forventninger. Herigennem efterleves skolens mål, og den enkelte families behov imødekommes så vidt muligt, blandt andet ved at finde praktiske løsninger indenfor skolens rammer og lovgivning.

Unge og uddannelse

Målsætningen i Aalborg Kommune i forhold til unge og uddannelse er:

- at flest mulige unge med anden etnisk baggrund får en uddannelse.
- at unge med anden etnisk baggrund end dansk, som har behov for særlige tilbud, får disse i de ordinære rammer, så dagligdagen tilbringes i uddannelsesmiljøer sammen med andre unge.

Aalborg Kommunes integrationsindsats i forhold til unge med anden etnisk baggrund er forebyggende og har langsigtede mål.

Unge med anden etnisk baggrund er lige som øvrige unge en meget forskelligartet gruppe, men deres situation er oftest kendetegnet ved, at de balancerer mellem forskellige krav og normer i det danske samfund, i familien og blandt jævnaldrende. Integrationsarbejdet skal derfor i særlig grad støtte den enkelte unge i dennes erhvervs- og uddannelsesvalg. Det skal ske gennem samarbejde med den enkelte unge og dennes familie og sikre, at såvel den unge som familien opnår viden i forhold vedrørende uddannelse, beskæftigelse og fritid.

Aalborg Kommune ønsker at sikre de unge optimale muligheder for en vellykket overgang fra grundskole til ordinære uddannelsesforløb. Derfor samarbejdes der med relevante uddannelsesinstitutioner blandt andet ved at etablere særlige indsatser i sammenhæng med de ordinære tilbud.

Voksne

Indsatsen for voksengruppen er en helhedsorienteret indsats, der omfatter opkvalificering af både faglige, sproglige, kulturelle og sociale kompetencer. Indsatsen tager udgangspunkt i kravene på det danske arbejds-marked, og målet er at sikre et godt hverdagsliv med familie, skole, uddannelse og arbejde.

Arbejdsmarked

Målet for arbejdsmarkedspolitikken i Aalborg Kommune er, at flest mulige borgere deltager aktivt på arbejdsmarkedet.

Aalborg Kommune forventer, at den enkelte aktivt arbejder hen imod at blive selvforsørgende i form af arbejde eller uddannelse. Det er vigtigt, at den hjælp, som kommunen yder, giver den kortest mulige vej til selvforsørgelse.

I forhold til flygtninge og indvandrere er det derfor vigtigt, at indsatsen tilrettelægges, så flest muligt hurtigt kommer i kontakt med det danske arbejdsmarked.

Der er imidlertid flygtninge og indvandrere, der mangler grundlæggende viden og kvalifikationer for at kunne begå sig på arbejdsmarkedet. Aalborg Kommune forventer, at disse aktivt via uddannelse, information, projekt- og praktikforløb arbejder på at forbedre deres muligheder for at komme i job. Der er dog personer, for hvem det ikke umiddelbart er realistisk med deltagelse på arbejdsmarkedet. For disse er det langsigtede mål fortsat at få en tilknytning til arbejdsmarkedet, evt. i få timer eller i job på særlige vilkår. På kort sigt skal indsatsen rettes bredt mod samfundsforhold og specielt mod at sikre børnenes og familiens integration.

At kunne tale og forstå dansk er en af forudsætningerne for at kunne falde til i det danske samfund og for at kunne få et arbejde og dermed blive selvforsørgende. Værdien af at indgå på en dansk arbejdsplads må i den forbindelse ikke undervurderes. Der er dog fortsat mange voksne flygtninge og indvandrere, der har behov for danskuddannelse. Det er vigtigt, at denne undervisning er målrettet arbejdsmarkedet.

En forudsætning for at flygtninge og indvandrere får fodfæste på arbejdsmarkedet er også, at der bliver arbejdet for at skabe forståelse for dem på de danske arbejdspladser. På trods af stor velvilje, er det stadig få virksomheder, der har taget aktivt stilling til integrationen af medarbejdere med anden etnisk baggrund. Det er derfor vigtigt, at Aalborg Kommunes medarbejdere i samarbejde med arbejdsmarkedets

parter arbejder opsøgende i forhold til virksomhederne for gennem information og direkte formidling af ledige at fjerne barriererne på arbejdsmarkedet til fælles gavn for såvel virksomheder som ansatte.

Gruppen af kvinder er underrepræsenteret på arbejdsmarkedet. Kvinderne bør tilskyndes til at tage uddannelse og derigennem bidrage til familiens forsørgelse. Derfor ydes der en særlig indsats i forhold til den gruppe af uuddannede kvinder, der set over en længere periode ikke har haft kontakt med arbejdsmarkedet. Indsatsen skal tage udgangspunkt i barrierer i forhold til børn, familie og samfund, der hindrer kvinderne i at deltage på arbejdsmarkedet. Aalborg Kommune har pasningsgaranti, og selv om der er børn i familien, er målet, at kvinderne lærer dansk og aktivt arbejder på at komme i job.

Bosætning og bolig

Nyankomne flygtninge tilbydes hjælp i forbindelse med boligsøgning og med livet i den nye bolig.

I sammenligning med andre større byer i Danmark er Aalborg ikke præget af de store sociale problemer, der følger med "ghetto-dannelse" i bestemte kvarterer. Aalborg Kommune har igennem årene arbejdet aktivt for at sikre en bosættelsesmæssig spredning af flygtninge og indvandrere i kommunens lokalområder. Aalborg Kommune ønsker at fortsætte dette arbejde fremover.

Det gode samarbejde med kommunens boligforeninger omkring boligplaceringen og integrationsaktiviteter i nærmiljøet prioriteres således fortsat højt.

Fritidsliv

Forenings- og fritidslivet er en meget vigtig del af det danske samfund. Her mødes mennesker med forskellig baggrund omkring en fælles interesse. Udgangspunktet i foreningslivet er interessefællesskabet og ikke sociale og kulturelle forskelligheder.

Mange flygtninge og indvandrere kommer fra samfund, der ikke har de samme traditioner for et organiseret og formaliseret foreningsliv som i Danmark. Aktiv deltagelse i Aalborg Kommunes mangfoldige foreningsliv er for mange med anden etnisk baggrund en god platform for at blive integreret socialt i lokalsamfundet.

Grundlæggende har den enkelte medborger ansvaret for egen sundhed. Fysisk aktivitet er en vigtig del i bestræbelserne på at styrke borgernes

trivsel og sundhed. Medborgere med anden etnisk baggrund bør opnå en viden, som giver dem en forståelse for vigtigheden i at dyrke fysisk aktivitet. Støtte og vejledning til aktiv deltagelse i foreningslivet og fysisk aktivitet kan bidrage til en øget livskvalitet for personer med anden etnisk baggrund.

Aalborg Kommune forventer, at forældre med anden etnisk baggrund støtter og tilskynder deres børn til at få en aktiv og positiv fritid. I den forbindelse er det vigtigt, at kommunen er opsøgende i samarbejdet med forældrene på dette område.

Kulturmødet i foreningslivet bør være præget af fokus på aktiviteten og interessefællesskabet. Aalborg Kommune støtter og vejleder foreningslivet omkring kulturmødet i klubben.

Aalborg Kommunes fritidscentre er et tilbud til de 10-18-årige. Ved tilrettelæggelse af hverdag og aktiviteter er det vigtigt, at også børn og unge med anden etnisk baggrund og med behov for en generel forebyggende indsats finder det attraktivt at benytte centrene. Centrene skal samtidig tilbyde en særlig indsats til børn og unge med behov for en specifik forebyggende indsats.

Aalborg Kommune tilskynder forældre til at få deres børn i dagtilbud med henblik på at støtte både børn og voksnes integration.

Ældre og yngre med handicap

Målet for Aalborg Kommune er, i et samspil mellem brugeren og medarbejderen, at skabe rammerne for et godt liv både for yngre med handicap og for ældre.

Et godt liv tager udgangspunkt i den enkeltes baggrund, livsform og udviklingsmuligheder. Alle medarbejdere skal i samarbejde medvirke til at nå målet. Det gøres bedst ved at vise nærvær, omsorg og respekt for brugeren og være ansvarlig i udøvelsen af opgaverne.

Særlig indsats for brugere med anden etnisk baggrund

Det kan være svært at være ældre - ikke mindst hvis den ældre samtidig har en anden etnisk baggrund. De ældre med anden etnisk baggrund har været vant til, at deres børn og børnebørn har været en stor del af deres sociale liv, og at de har været behjælpelige med de praktiske gøremål. Når familiemønstret ændres til danske forhold og normer, hvor børn og børnebørn kommer på arbejdsmarkedet og integreres i det danske samfund, bliver der mindre tid til at være en del af den ældres sociale liv og hjælpe til med praktiske opgaver. Det kan medføre ensomhed og

isolation hos de ældre, hvilket forstærkes af, at de ældre ofte har meget svært ved at lære sproget.

For at imødegå ensomhed og isolation og for at give indhold i hverdagen og skabe et socialt netværk i forhold til den enkelte, skal der være særlig fokus på aktivitetstilbudene i lokalområdet.

Aalborg Kommunes aktivitetscentre tilbyder aktiviteter, som har et forebyggende og aktiverende sigte. Aktiviteterne tilrettelægges sammen med den ældre ud fra den enkeltes ressourcer. Aktivitetscentrene er for efterlønsmodtagere og pensionister.

Aalborg Kommune vil sikre, at de ældre med anden etnisk baggrund får kendskab til kommunens samlede tilbud og serviceniveau inden for ældreområdet. Hermed får de ældre mulighed for at efterspørge de ydelser, de har behov for. Brugere med anden etnisk baggrund, der har specielle handicap, eksempelvis er udviklingshæmmede, sindslidende eller fysisk handicappede, har ofte en kompliceret hverdag, der kræver en særlig indsats fysisk, psykisk og socialt.

Det medfører, at indsatsen skal styrkes med specialiserede tilbud omkring særlig støtte, bo- og dagtilbud samt beskæftigelsestilbud, hvilket kræver en særlig viden hos medarbejderne.

Aalborg Kommune som arbejdsgiver

Aalborg Kommune skal som arbejdsgiver gå foran for mere rummelighed på arbejdsmarkedet.

Aalborg Kommunes fælles personalepolitik bygger på princippet om, at rummelighed handler om at vise respekt for forskellighed, uanset køn, alder, etnisk baggrund eller for eksempel handicap.

Et af målene er, at andelen af ansatte med anden etnisk baggrund skal svare til andelen af borgere i Aalborg kommune med anden etnisk baggrund.

Kommunale medarbejdere skal aktivt forholde sig til værdigrundlag, ny viden, nye arbejdsformer og metoder i integrationsarbejdet. Medarbejdernes faglige og personlige udvikling tilgodeses gennem en tilsvarende personalepolitik – herunder efter- og videreuddannelse. Fælles uddannelsesforløb på tværs af forvaltninger og enheder ses som et vigtigt redskab til at sikre helhed i integrationsindsatsen.